

JANTJE ADAMS,
de blinde vioolspeler.

De rangen van diegenen, die Jantje Adams gekend hebben dunnen, dunnen onrustwekkend . . . En zelfs bij de overblijvenden van deze oude Oostendenaars verdoezelen de herinneringen betreffende de blinde vioolspeler meer en meer in de duistere nacht der geheugen-vergetelheid . . . Ik heb dan ook heel wat moeite gehad om de uitgerafelde flenters en flarden, aangaande mijn huidig portret, aaneen te binden en te mazen. Gelukkig viel me providentieel een oud schildertje van Jantje, gepenseeld door de lokale kunstliefhebber C. Wildt, uit de vroegere Albertusstraat, in handen. Ik was gered . . .

De meeste Oostendenaars denken dat Jantje Adams blind geboren werd. Dit is echter niet zo. Want Jantje ZAG werkelijk het daglicht omstreeks 1830. Toen hij de mannelijke jaren bereikt had, trad hij in het huwelijk zoals de gewone mens. En nog steeds was Adams niet blind, in spijt van het spreekwoord: de liefde maakt blind! . . . Neen! Jan Adams werd eerst in 1877 door totale blindheid getroffen en dit tengevolge van de toen heersende pokkenziekte te Oostende . . .

Jan Adams had een middelmatige gestalte. Misschien toch een tikje kleiner. Hij was slank en had eertijds zwart

kroezelhaar en een dito ringbaard. Het schilderijtje, dat me in leengebruik gegeven werd door een oude stadgenoot die thans te ... Sint Jans Molenbeek woont, toont ons echter Jantje met wit krulhaar en een fijne gefriseerde witte ringbaard ...

Zijn kleren? Hij droeg een lange Duffelse bovenvest met een kraag in konijnenvel. In de winter althans. Overigens was zijn hoge muts, met oorlapen en korte klep, insgelijks in konijnenvel. Gewone broek en vest en hoge rijgschoenen. Aan de bovenste knoop van zijn jas hing zijn gaanstok, wanneer hij viool speelde. Want ziet u, Jantje had eergierig leren viool spelen om zijn brood te verdienen, liever dan gewoonweg te bedelen ... Wat stond de sukkel anders te doen in de 19de eeuw, wanneer als er nog geen spoor bestond van sociale bescherming of dito voorzorg hoegenaamd?

Jantje Adams was dus straat-vioolspeler en vedelde derhalve tot aan zijn dood. Vroeger had hij een hondje om hem te leiden op straat. Na de dood van zijn "werkmakker" achtte hij het overbodig een ander dier af te richten: hij kende immers elk huis van Oostende, beter dan wie ook. Vroeg men hem, bijvoorbeeld, wanneer hij in de Kerremelkstraat (Kristinastraat) stond: "Jantje, weet je waar je nu juist bent?" antwoordde het ventje: "Ja, vier huizen voorbij "Crabbe's", want ik hoor de beenhouwer zijn messen wetten op 20 meter van hier" ... In de "Aksechessestraat" zou hij, zonder aarzelen, verzekerd hebben: "Ik sta nu vlak vóór het huis van loodgieter Dossaer, naast het winkeltje van "Stientje Pottebezem", schuins over het "Poortje van Hoerah". En het was werkelijk zo ...

Jantje vedelde steeds in het midden van de straat. Het kon immers geen kwaad in die tijd. Auto's en fietsen bestonden er gelukkig nog niet en men hoorde het hossenbossen der zeldzame wagens en karren, met hun ijzeren wielenbeslag op de hobbelige straatkeien, op 200 meter afstand ...

In de zomer speelde Jantje graag vóór de toenmalig zeldzame terrassen. 's Avonds trad hij weleens in sommige gekende stamcafé's...

Welk was zijn repertorium? Gezien zijn ongeneeslijk gebrek moest hij zich noodgedwongen bepalen tot de straatliedjes en modedeuntjes. Trouwens men vroeg ook niets meer van Jantje voor de koperen cent, die hij uit loutere liefdadigheid ontving...

Daar de blinde niet zag hoe de snaren van zijn speeltuig en vooral van zijn strijkstok soms uitgerafeld waren, beweerde men weleens dat hij deze snaren zelf maakte. Onzin natuurlijk. Edoch, een legende heeft gewoonlijk taai leven. Zo leven er thans nog zeer oude lieden, die staande houden dat Jantje zelf het schoonste concert te horen kreeg vanwege zijn wederheft, wanneer de ontvangst te wensen overliet... Nogmaals kletspraat, waarschijnlijk?..

Hoe het ook zij, Jantje Adams heeft een hoge ouderdom bereikt...

Toen de Duitsers me, op het einde van de laatste oorlog, uit Oostende verbannen hadden, betrok ik een appartementje in de volkrijke Koorstraat te Molenbeek. Tweemaal per week kwam daar een arme vioolspeler. En dat onhandig vedelen gleed steeds als een weldoend zonnestraaltje in mijn heimzieke ziel. Ik dacht alsdan telkens onweerstaanbaar aan ons Jantje Adams uit de vorige eeuw... Mais, voilà, de vedelaar van Molenbeek was niet blind!..



JANTJE ADAMS